

หัวข้อวิจัย	รูปแบบการสร้างเสริมพฤติกรรมการอ่านและเครือข่ายเยาวชนนักอ่าน ในจังหวัดเลย
ชื่อผู้วิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวรรค์ ศิริกิจญาณภรณ์ นายสุขสันต์ สีสุธรรม นางสาวอรทัย มูลกัน นางสาววิไลวรรณ ไปนา นางสาวรจนา อุดมวงษ์ และ นางสาวอังคณา อุตบุญ
คณะ	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
ปี	2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ่านของเยาวชนในจังหวัดเลย 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการอ่านของเยาวชนในจังหวัดเลย 3) เพื่อศึกษารูปแบบการสร้างเสริมพฤติกรรมการอ่านของเยาวชนในจังหวัดเลย 4) เพื่อประเมินรูปแบบการสร้างเสริมพฤติกรรมการอ่านของเยาวชนในจังหวัดเลย และ 5) เพื่อสร้างเครือข่ายเยาวชนนักอ่านในจังหวัดเลย กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เยาวชน 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสัมภาษณ์การสนทนากลุ่ม แบบสังเกต กิจกรรมสร้างเสริมพฤติกรรมการอ่านทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับประถมศึกษา ชื่อกิจกรรม “นิทานทำมือ สีสสร้างสรรค์การอ่าน” 2) ระดับมัธยมศึกษา ชื่อกิจกรรม “นักสืบวัยใส ใส่ใจการอ่าน” และ 3) ระดับอุดมศึกษา ชื่อกิจกรรม “One book one facebook” และเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการจำแนกประเภทข้อมูล การเปรียบเทียบข้อมูล การตีความหมายข้อมูล และการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมการอ่านของเยาวชนในจังหวัดเลยทั้ง 3 ระดับ พบว่า

1.1 เยาวชนระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่อ่านหนังสือเรียน เหตุผลที่อ่านเนื่องจากต้องเตรียมตัวสอบ ส่วนเหตุผลที่ไม่อ่านเนื่องจาก อ่านไม่ออก อ่านไม่คล่อง และใช้เวลาไปเล่นเกมคอมพิวเตอร์มากกว่า แรงบันดาลใจในการอ่านคือพ่อกับแม่เป็นต้นแบบการอ่านและจัดหาหนังสือให้อ่าน การรับรู้ผลจากการอ่าน คือ การอ่านหนังสือทำให้เรียนเก่ง ทำข้อสอบได้ และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ แต่ถ้าหากไม่อ่านหนังสือ จะทำให้ผลการเรียนไม่ดี อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ โดนหลอกได้ง่าย

1.2 เยาวชนระดับมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่อ่านหนังสือประเภทนวนิยาย การ์ตูน หนังสือเรียน เหตุผลที่อ่านเพราะว่าต้องเตรียมตัวสอบและอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน ส่วนเหตุผลที่ไม่อ่าน เนื่องจากหนังสือเป็นสื่อที่ไม่น่าสนใจ หากเปรียบเทียบกับอินเทอร์เน็ตที่มีภาพเคลื่อนไหว มีสีสัน น่าสนใจกว่า แรงบันดาลใจในการอ่านคือ เพื่อน และประสบการณ์การอ่านจากโรงเรียน การรับรู้ผลจากการอ่าน คือ การอ่านทำให้ได้ความรู้ ความเพลิดเพลิน และได้ข้อคิดในการดำรงชีวิต แต่ถ้าหาก

ไม่อ่านหนังสือ จะกลายเป็นคนอ่านหนังสือไม่ออก เขียนไม่ได้ ไม่มีความรู้ คิดไม่ได้ ทักษะทางสมอง จะช้ากว่าคนอื่น ขาดทักษะในการสื่อสารและการดำรงชีวิต

1.3 เยาวชนระดับอุดมศึกษา ส่วนใหญ่อ่านหนังสือตามวิชาที่เรียน เหตุผลที่อ่าน เพราะจะต้องทำความเข้าใจกับวิชาที่เรียนเพิ่มเติม และเพื่อเตรียมตัวสอบ ส่วนเหตุผลที่ไม่อ่าน เนื่องจากหนังสือราคาแพง หนังสือบางเล่มไม่มีคุณภาพ อิทธิพลของเทคโนโลยี/สื่อออนไลน์ ขาดการปลูกฝังให้รักการอ่านตั้งแต่เด็ก และขาดการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง แรงบันดาลใจในการอ่านคือ อยากได้ระดับผลการเรียนสูงๆ อยากประสบความสำเร็จในชีวิต การรับรู้ผลจากการอ่าน คือ การอ่านทำให้ได้พัฒนาตนเอง มีความคิดรอบคอบ รู้เท่าทันเหตุการณ์ เป็นบ่อเกิดแห่งประสบการณ์ ได้เรียนรู้เกี่ยวกับภาษา ทำให้เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพในอนาคต มีความมั่นใจ ทำให้มีบุคลิกภาพภูมิฐาน แต่ถ้าหากไม่อ่านหนังสือ จะทำให้ผลการเรียนไม่ดี เข้ากับสังคมไม่ได้ เข้าใจอะไรได้ยาก ไม่มีความรู้ ไม่สามารถคิดได้ ขาดทักษะในการสื่อสาร ไม่ทันเหตุการณ์ โลกทัศน์แคบลง ขาดทักษะในการดำรงชีวิตในสังคม และส่งผลต่อประเทศชาติ เนื่องจากประชากรไม่มีคุณภาพ

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการอ่านของเยาวชนในจังหวัดเลย พบว่า มีปัจจัยด้านครอบครัว ครู/โรงเรียน เพื่อน แหล่งเรียนรู้/แหล่งสารสนเทศ สื่อส่งเสริมการอ่าน แบบอย่างที่ดีด้านการอ่าน ลักษณะของหนังสือ

3. ผลการศึกษารูปแบบการสร้างเสริมพฤติกรรมการอ่านของเยาวชนในจังหวัดเลย

จากการศึกษาพฤติกรรมการอ่านและปัจจัยที่ส่งเสริมการอ่านของเยาวชนในจังหวัดเลยพบประเด็นสำคัญที่สามารถนำไปเป็นแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมการอ่านของเยาวชนในจังหวัดเลยทั้ง 3 ระดับ ซึ่งแต่ละระดับมีความสนใจในการอ่านแตกต่างกัน จึงทำให้กิจกรรมการสร้างเสริมแตกต่างกันไปด้วย ดังนี้

3.1 ระดับประถมศึกษา “นิทานทำมือ สื่อสร้างสรรค์การอ่าน” เน้นการสร้างสื่อการอ่านโดยเริ่มจากการเล่านิทาน การวาดภาพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนเยาวชนด้วยกัน

3.2 ระดับมัธยมศึกษา “นักสืบวัยใส ใส่ใจการอ่าน” เน้นการอ่านเนื้อหาที่ทันสมัยน่าสนใจ ซึ่งเป็นเนื้อหาที่สอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน และกิจกรรมการแข่งขันเพื่อตอบคำถาม

3.3 ระดับอุดมศึกษา “One book one facebook” เน้นการอ่านเพื่อวิพากษ์วิจารณ์ การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือที่ชอบ โดยใช้สื่อที่เยาวชนสนใจและใช้อยู่แล้ว คือ Facebook

4. ผลการประเมินรูปแบบการสร้างเสริมพฤติกรรมการอ่านของเยาวชนในจังหวัดเลย

4.1 ผลการประเมินรูปแบบการสร้างเสริมพฤติกรรมการอ่านระดับประถมศึกษา พบว่า เยาวชนระดับประถมศึกษา มีความสนใจในการอ่านโดยภาพรวมอยู่ระดับมาก

4.2 ผลการประเมินรูปแบบการสร้างเสริมพฤติกรรมการอ่านระดับมัธยมศึกษา พบว่า เยาวชนระดับมัธยมศึกษา มีสนใจในการอ่านโดยภาพรวมอยู่ระดับมาก

4.3 ผลการประเมินรูปแบบการสร้างเสริมพฤติกรรมการอ่านระดับอุดมศึกษา พบว่า เยาวชนมีความคิดต่อกิจกรรมและมีพฤติกรรมการอ่านที่เปลี่ยนไปดังนี้ คือ 1) เพิ่มประสบการณ์ด้านการอ่าน 2) เกิดแรงบันดาลใจในการอ่าน 3) ได้เรียนรู้รูปแบบในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านสังคมออนไลน์ 4) ได้เรียนรู้เทคนิคและรูปแบบในการนำเสนอหนังสือที่น่าสนใจ และได้ต่อยอดความคิดในการออกแบบในการนำเสนอหนังสือที่น่าสนใจ และ 5) มีนิสัยรักการอ่าน

5. ผลการสร้างเครือข่ายเยาวชนนักอ่านในจังหวัดเลย ใช้รูปแบบกิจกรรมการเข้าค่ายที่มีฐานการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการอ่านที่หลากหลาย ทำให้เยาวชนทั้ง 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ที่เป็นแบบอย่างและให้คำแนะนำ แก่น้อง น้องก็ได้แบบอย่างจากพี่ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตลอดการเข้าค่าย ซึ่งแนวคิดดังกล่าวนี้ เกิดจากการระดมความคิดเห็นระหว่างนักวิจัยกับตัวแทนเยาวชนทั้ง 3 ระดับ และร่วมกันวางแผนเพื่อจัดกิจกรรม โดยให้ชื่อโครงการว่า “ค่ายเยาวชนยุคใหม่ ใส่ใจการอ่าน” เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่หลายหน่วยงานรณรงค์เรื่องการอ่านของเยาวชน และเพื่อเตรียมความพร้อมของเยาวชนสู่ประชาคมอาเซียน

5.1 ผลการประเมินความพึงพอใจผู้เข้าร่วมโครงการระดับประถมศึกษา พบว่า เยาวชนระดับประถมศึกษา มีความพึงพอใจการเข้าร่วมโครงการและการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก

5.2 ผลการประเมินความพึงพอใจผู้เข้าร่วมระดับมัธยมศึกษา พบว่า เยาวชนระดับมัธยมศึกษา มีความพึงพอใจการเข้าร่วมโครงการและการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก

5.3 ผลการประเมินความพึงพอใจผู้เข้าร่วมระดับอุดมศึกษา พบว่า เยาวชนระดับอุดมศึกษา มีความพึงพอใจการเข้าร่วมโครงการและการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก